

Rahkoset

Rahkosten sukuseura ry:n lehti

2/2001 — 7. vuosikerta — 8. numero

Veikko Vionoja on poissa: Sivu 12

Leppoisa sukkokokous mahtavassa ympäristössä: sivu 3

Jussi Rahkonen — Amerikan kävelymestari : sivu 8

Suvussa tapahtuu: sivu 15

7. vuosikerta, 8. numero Jyväskylässä marraskuussa 2001

Päätoimittaja: Jorma Rahkonen (yhteystiedot alla)

Taittaja: Janne Rahkonen (yhteystiedot ks. Jorma Rahkonen)

Paino: Kopijyvä Oy, Jyväskylä

Puheenjohtaja

Olavi Rahkonen

Kämmekä 8, 40530 Jyväskylä

(014) 3722 528, 0500 647 346

olavi.rahkonen@saunalahti.fi

Varapuheenjohtaja

Vuokko Kottari

68380 Yli-Ullava

(06) 889 105

nevertex@ullava.fi

Sihteeri

Helvi Liimatainen

Lunttilantie 22, 43100 Saarijärvi

(014) 432 147, fax (014) 432 144

helvi.liimatainen@sci.fi

Hallituksen jäsenet

Eero Hiironen

Kangastie 127 a, 43270 Kalmari

(014) 438 515, 0400 644 050

hiironen@pp2.inet.fi

Lauri Keski-Rahkonen

Viitasalontie 7, 69300 Toholampi

(06) 885 289, (06) 8819 201, 050 3449 840

lauri.keski-rahkonen@osuuspankki.fi

Tuula Kuokkanen

Katajakatu 5 D as. 22, 53810 Lappeenranta

(05) 4528 736, 040 5334 189

tuula.kuokkanen@pp.inet.fi

Jorma Rahkonen
Tavintie 8 B 22, 40400 Jyväskylä
(014) 676 152, 050 347 0083
jormarahkonen@kanetti.com

Jyrki Rahkonen
Rahkolantie 300, 43100 Saarijärvi
(014) 427 888
jtrahko@solutions.fi

Kalevi Rahkonen
Tilhitie 20, 26100 Rauma
(02) 8222 396
kalevirahkonen@hotmail.com

Tapani Rahkonen
Untontie 2, 21530 Paimio
02040 73075, 0400 426 101, fax 02040 73074
tapani.rahkonen@sonera.fi

Rahastonhoitaja, jäsenrekisterin hoitaja
Erkki Lunttila
Mannilantie 19, 43100 Saarijärvi
(014) 421 677

Tilintarkastajat

Jouko Klemola
Severinpolku 2, 68370 Ullava
(06) 889 538, 050 5910 266

Veikko Saari
Saarentie 54, 68370 Ullava

Jäsenmaksu on 50 mk/vuosi (8,41 ?) 18 vuotta täyttäneiltä. Ainaisjäsenmaksu on 500 markkaa (84,09 ?).
Tämän lehden mukana on pankkisiirto vuosien 2001-2002 jäsenmaksun maksamista varten. Lehti
sisältyy jäsenmaksuun. Sukuseuran tilille voi maksaa myös lahjoituksia.
RAHKOSTEN SUKUSEURA RY K-S OP SAARIJÄRVI 540804-222060

Rahkoset internetissä: <http://webclub.solutions.fi/~rahkoset/>

Leppoisa sukukokous mahtavassa ympäristössä

Rahkosten sukuseuran neljäs sukukokous houkutti heinäkuun 21. päivänä 2001 Vaajakoskelle
Jyväskylän maalaiskuntaan lähes 140 osallistujaa.

Olisi kuitenkin väärin kutsua Savutuvan apajan mainioissa tiloissa vietettyä pelkäksi
sukukokouspäiväksi. On parempi puhua suvun tapaamisesta ja musiikkiosaamisen esittelystä, sillä itse
kokoukseen noin kuuden tunnin ohjelmasta käytettiin vain puolisen tuntia. Rahkoset eivät turhaan
viivytelleet kokouspykälien kanssa, kun tarjolla oli mukavaa yhdessäoloa. Yhtään liioittelematta voi
sanoa, että parempihenkistä sukukokousta on vaikea järjestää.

Sukukokouksen pitopaikka poikkesi melkoisesti kolmesta aiemmasta. Savutuvan apajassa kenenkään ei

tarvinnut välttää salin etupenkkiä, sillä väki istui pöytien ääressä vierekkäin ja vastakkain, mikä synnytti monet mainiot keskustelut niidenkin Rahkosten kanssa, joita ei ennestään tuntenut. Kohokohdiksi nousivat erinomaiset musiikkiesitykset: Rautaiset-yhtyeen laulut, Anne Rahkosen huilunsoitto ja Tuomas Iso-Aholan laulut. Sanomalehti Keski-suomalaisen päätoimittaja, professori Erkki Laatikainen pohti sukujen merkitystä. Tuula Kuokkanen esitelmöi suvun vaiheista, tarkemmin sanottuna Rahkolan tilan viimeisistä asukkaista. Kuokkasen esitelmään pohjautuva juttu julkaistaan toisaalta tässä lehdessä.

Läheisin ja ongelmallisin mutta rakkain

Laatikainen totesi juhlaesitelmässään, että suku on läheisin ja ongelmallisin, mutta silti rakkain. ”Oma suku on merkityksellinen, kiinnostava ja usein ihmeellinen, jopa yllätyksellinen.”

”Merkille pantavaa on sukututkimuksen voimallinen laajeneminen viime vuosikymmeninä.

Sukuseurojen perustaminen kuuluu luontevana lenkkinä tähän ilmiöön. --- Suvut ovat näin ottamassa takaisin itselleen sitä eläväistä ja toisistaan välittävää roolia, joka niillä vuosisataisesti vallitsi kovin nykyisistä poikkeavista olosuhteissa.”

Laatikainen arvioi, että mitä suuremmiksi yritykset ja julkishallinnolliset kokonaisuudet rakentuvat, mitä nopeammin maailman saattaa matkata äärestä toiseen ja mitä helpompina ja nopeampina viestintäyhteydet sujuvat, sitä vahvemmin korostuu läheisyyden voimia tuova piirre.

”Perhe ja suku ovat tällöin väistämättä eturivissä, samoin kotiseutu, he ja ne, jotka on jokaisen ihmisen mahdollista todellisuustajuisesti hahmottaa, sormenpäissään ja sydämensopukoissaan tunnistaa ja läheisikseen mieltää. Tällöin kuin huomaamatta lisääntyy myös erilaisuuden hyväksyminen, suvun jäsenten piirteiden kirjavuuden ja persoonallisuuden tiedostaminen.

Puhuja huomautti, ettei ole vain hyviä eikä vain huonoja sukuja, vaan on ainoastaan mielenkiintoisista erilaisuuksista koostuvia sukuja.

”Ja mikä se sellainen suku lopulta olisi, jossa vain aurinko hyväilevänä paistaisi ja ynnämerkkisyys vallitsisi. Siitä puuttuisivat niin elämän kuin elämisen maku.”

Laatikainen uskoi, että Rahkosten sukuseuran toimeliaisuus jatkuu yhä virikkeellisempänä ja että se kiinnittää piiriinsä yhä runsaammin suvun ihmisiä.

”Kuvittelen suvun suhteellisen pienuuden koituvan eduksi niin henkisesti kuin toiminnallisesti. Tämän kokoisiin sukuihin on todennäköisesti luontaisempaa kokea lämmintä yhteyttä ja samaistumista kuin todella isoihin sukuihin, joissa havaitaan, hieman kärjekkäästi ilmaistuna, ennen pitkää melkein kaikkien suomalaisten olevan toisilleen sukulaisia.”

Laatikaisen mielestä sukuseura on innoittava löytöretki ihmisen menneisyyteen, jolle nykyisyys pohjautuu, ja elämän kaikkinaiseen rikkauteen ja sen yhä henkisesti ilmeikkäämmäksi sekä kannustavammaksi muotoutumiseen. ”Sukuseurasta huolehtiminen ja siihen osallistuminen on ihmisyydessä jalostumista ja sivistyksessä karttumista”, päätoimittaja kannusti sukuseurassa toimimiseen.

Juttumestarin kierroksella

Kokouksen päätteeksi noin 30 Rahkosta lähti vielä Savutuvan apajan isännän Markku Apposen johdattelemalle kiertueelle.

Kierros komeassa talonpoikaisympäristössä antoi monelle kerrottavaa pidemmäksi aikaa, sillä Apposen seurassa ei päässyt pitkästyämään. Hänen mainioiden juttujensa huumoripitoisuus oli välillä sitä luokkaa, että vastuu uhkasi siirtyä tilapäisesti kuulijalle. Niitä juttuja jaksaa kuunnella toisenkin kerran.

Jorma Rahkonen

Rahkolan viimeiset asukkaat?

Sukututkijana olen harrastelija, joten lukijan vastuulle jää myös suhtautua kriittisesti kirjoittamaani.

Jokainen korjaus on aiheellinen ja tervetullut. Sukututkimustietoja pitää kaiken aikaa tarkastaa ja uusinta tietoa päivittää.

Rahkolan talon halkominen tapahtui 1800-luvun alkuvuosina, 1800 ja 1805. Palaan ajassa taaksepäin Suomen sodan aikoihin.

Rahkolan kantatilan isännäksi jäi halkomisen yhteydessä, talonpoika, kirkkoväärti, Israel Johaninpoika Rahkola, joka oli syntynyt Saarijärvellä v. 1749. Hän kuoli kuumeeseen vuonna 1808 ja hänet haudattiin Saarijärvellä 6.11.1808.

Kirkonkirjojen mukaan kuumeeseen kuolivat myös Rahkolan talosta halotun Konttilan isäntä Isak (s. 1857, k. 19.6.1808) ja Likopellon isäntä Matti (s. 1752, k. 15.03.1809).

Tässä yhteydessä haluan korjata sukujuhlilla heinäkuussa tekemäni virheen – Sillantauksen isäntä Erik (s.1855) ei kuollut samoihin aikoihin kuumeeseen, vaan vasta vanhuuteen 71 vuoden iässä vuonna 1826.

Kirkkoväärti, talonpoika Israel Rahkosella oli poika Johan Israels (s.1774), joka jatkoi isänsä kuoltua isännyyttä Rahkolassa vuosina 1808–1818. Hänen puolisonsa oli Ulrika Pehrdr. (Pekantytär, Pietarintytär) Pyhälahden torpasta (s. 1781, k. 1845). Heidät vihittiin 28.12.1803.

Leskeksi jäätyään Ulrika jatkoi Rahkolan Emäntänä aina kuolemaansa asti (Rahkolan emäntä vuosina 1819-1845).

Isän kuoltua perheen lapset olivat vielä alaikäisiä. Ainut poika Matti oli tuolloin muutaman vuoden ikäinen eikä hänestä näin ollut vielä Rahkolan isännäksi. Matista tuli isäntä vasta vuonna 1845 äiti Ulriikan kuoltua – siis Rahkolan ns. ”Viimeinen Isäntä vuosina 1845 –1860. Hän luovutti Rahkolan ja muutti Lappeelle (Willmanstrand) vuonna 1860.

Alaikäisiä lapsiaan huoltava leski, Rahkolan emäntä, Ulriika Pehrsdr. avioitui uudelleen 31.01.1820. Toinen puoliso oli talonpoika Tobias Matts. Toikan, s.1793 Viitasaaren Soskonniemeltä. Hän kuoli Saarijärven Rahkolassa v.1866. Ilmeisesti tämän takia Rahkolan viimeinen isäntä Matti jossain kirjoituksissa mainitaan Tobiaan poikana.

Johan ja Ulriikka Rahkolan vanhin tytär Hedda (Hedvig) Stina (s. 1806) vihittiin Saarijärvellä 26.12.1826

Daniel Henrikson Kauton kanssa. He elivät Rahkolassa kuolemaansa asti. Käyttivät nimeä Rahkoin, Kautto.

Hedda kuoli vuonna 1867. Heidän tyttäristään kolme muutti nälkävuosina Lappeelle Willmanstrandiin: Anna-Liisa Peura os. Kautto, Maria Kautto ja Hedvig Joutenmäki (o.s. Kautto). Pojista David Danielson (Taneli Tanelinpoika) Kautto muutti takaisin kotitalalleen isännäksi vaimonsa Stina Mårdin kanssa vanhempiansa ikääntyessä.

Toiseksi vanhin tytär, Maria Rahkola (s. 1808). Marialla oli poika, Wilhelm Marias.Rahkola. Myöhemmin Maria avioitui Matts Nybergin kanssa.

Kolmas tytär Ulriikka Sofia Rahkola syntyi 1811 ja avioitui 5.12.1834, puoliso Eric Pehrs. Parantainen. Neljäs tytär Caisa Rahkola syntyi 1815. Hänen myöhempi sukunimensä on minulle epäselvä: saattaisi olla Virkkanen tai Häkkinen tai ihan joku muu!

Rahkolan kaikkien tyttärien jälkeläiset elivät siis Saarijärvellä. Jos tiedät heistä jotain tarkempaa niin olisin tiedoistasi kiitollinen

Nuorin lapsista oli siis Matti (s.1817), jonka jo Rahkolan viimeisenä isäntänä mainitsin.

Emäntä Ulriikka Pehrsdr Rahkola ja Tobias Matts Toikan lapsina, siis Ulriikan toisesta avioliitosta, mainitaan ainakin tytär Anna Brita s. 1820 ja Johan s. 1824.

Eli Rahkolasta polveutuvat sukunimet Rahkola, Rahkoin, Kautto, Nyberg, Parantainen, Joutenmäki jne.

Viipurin Rahkosista polveutuvia sukunimiä

Matti Rahkola (s.1817 Saarijärvellä ja k.1864 Lappeella) oli siis Rahkolan ” viimeinen isäntä” (vuosina 1845-1860), joka luovutti Rahkolan ja muutti Lappeelle (Willmanstrand) vuonna 1860. Hänen kerrotaan lähteneen Saarijärveltä nälkää pakoon.

Hänen poikansa Johan Matts. Rahkola (s.1843 Saarijärvellä), oli muuttanut jo muutama vuosi aikaisemmin. Johan Rahkolasta tuli Viipurin Rahkosten kantaisä. Johanin vanhin sisar Stina Johanna (s. Saarijärvellä 1840, myöh. Kiuru) muutti myös Viipuriin.

Nälkävuodet pakottivat ilmeisesti Rahkosiakin etsimään uusia elinoloja koska Rahkolasta muutti paljon

väkeä Lappeelle vuosina 1858-1860: Matti Rahkola (s.1817) perheineen, vaimo (He)lena, lapset Stina Johanna, Johan Matts, Henrik (k. 1862), Cecilia (josta merkintä okänd 'tuntematon' vuodelta 1865 Lappeen lastenkirjoissa).

Matti Rahkolan tapaan muuttivat vuosina 1850-1860 Lappeelle myös Matin vanhimman sisaren Hedda (Hedvik) Stina Rahkolan ja Daniel Henriksson Kauton kolme tytärtä: Anna-Liisa Peura perheineen (o.s. Kautto), Maria Kautto, Hedvig Kautto (Joutenmäki)

Mainitsen joitain Viipuriin muuttaneiden Johan Matts Rahkolan ja Stina (Kristiina) Johanna Rahkolan jälkeläisiä ja heistä polveutuvia sukunimiä

Stina Johanna (Kristina, Hanna) Rahkola
Syntyi Saarijärvellä 1840 Kiuru, Mattila, Saarinen

Johan Mats Rahkola:
Syntyi Saarijärvellä 1843
Sukulehdessä ennen sukujuhlia oli valokuva-arvoitus. Siinä kuvassa Johan Rahkola istuu vaimonsa Ulriikka Parikan kanssa (kuvattu Viipurissa).

Lapset:

* Rahkonen Emil
Rahkonen, Löyskä, Starck, Suopanki, Järveläinen, Kärri, Kaitainen, Heikkilä, Laaksonen

* Rahkonen Juhana
Rahkonen, Paulin työt, Lönnfors, Kivistö, Ai-rila, Berces, Ranabahu, Härkönen, Hyytiäinen, Tommola

* Kusti Adolf Rahkonen
USA:n Rahkoset, Berces, Hoffman, Cochrane

* Kalle Rahkonen
Rahkonen, Vahtonen, Lausala, Vuorinen, Heikkilä, Salmela, Kivero, Hussa, Taivainen

* Bernhard (Penu) Rahkonen
Rahkonen, Sutinen, Kuokkanen

* Hilda Rahkonen
Ahopaasi — Hurme

Ole hyvä ja täydennä tätä sukunimiluetteloa omalta osaltasi. Lähetä tiedot suvussasi tapahtuvista uusista nimen muutoksista: vihityt, syntyneet, kuolleet.

Sähköposti: tuula.kuokkanen@pp.inet.fi
Tai postitse: Tuula Kuokkanen, Katajakatu 5 D 22, 53810 Lappeenranta.
Kiitos.

Tuula Kuokkanen

Jussi Rahkonen oli Amerikan nopein kävelijä

Jos Rahkosen suvun paras urheilija kautta aikojen pitäisi valita, valinta kohdistuisi todennäköisesti Jussi Rahkoseen. Hän voitti pääosin 1930-luvulla kävelyssä peräti kahdeksan Amerikan mestaruutta ja aikalaiset pitivät häntä yhtenä maailman parhaista kävelijöistä. Olympiakisoihin Suomen edustajaksi hän ei suuren suomalaisen juoksumenestyksen vuosina päässyt.

Jussi (John) Rahkonen (10.6.1897-17.3.1986) oli syntyisin Vaasasta. Liekö syntymäajankohdalla jotakin merkitystä urheilumenestykseen, sillä Jussi Rahkonen syntyi kolme päivää aikaisemmin kuin yksi maailman kaikkien aikojen parhaista yleisurheilijoista, Paavo Nurmi.

Amerikkaan Jussi Rahkonen muutti Vaasasta 23-vuotiaana vuonna 1920. Hänen tiensä Yhdysvaltoihin kulki Kanadan kautta. ”Hän teki työtä kaivoksessa, muttei pitänyt siitä työstä. Isäni päätti tulla Amerikkaan. New Yorkissa hän tapasi äitini, joka oli tullut pari vuotta aikaisemmin Helsingistä”, Jussi Rahkosen poika John Paavo Rahkonen kertoi puhelinhaastattelussa 13.11.2001.

New Yorkin Uutisissa kesällä 1977 julkaistun syntymäpäiväjutun mukaan Jussi osoitti jo varhaisella nuoruusiällä urheiluinnotusta. ”Mutta vasta Amerikassa hän todisti lahjansa voittaessaan seitsemän kertaa peräkkäin Yhdysvaltain mestaruuden kävelyssä. Ja sitä ei tee kuka poika vain”, lehti kirjoitti. Urheilumme Kasvot -kirjassa Jussi Rahkosen mestaruudet on lueteltu erikseen: niitä onkin yhteensä kahdeksan.

”Jussi Rahkonen kuuluu niihin aniharvinaisiin, joiden ’käsiin ja käpäliin’ on annettu syntyperäisesti urheilun lahjat. Jo vuosina 1924-25 hän tuli Detroitissa tunnetuksi etevänä voimistelunjohtajana”, New Yorkin Uutiset kertoi.

1920-luvulla Jussi Rahkosen kerrotaan voittaneen Torontossa Kanadassa 1500 metrin juoksussa Lahden piirin mestarin Kolman ja saavuttaneen kisassa hyvän ajan 4.06,2. 400 metriä hän juoksi 53 sekuntiin ja 100 metriä 12 sekuntiin.

Kävelijäksi reilusti yli kolmekymppisenä

Lehtijutun mukaan vuonna 1931 suomalainen suurjuoksija Eino Purje kävi New Yorkissa. Hänen nimiinsä jäi harjoituslenkin kävelyennätys. Jussi Rahkonen alkoi kävellä samaa lenkkiä, ja jonkun ajan jälkeen hän rikkoi Purjeen ennätyksen. Ensimmäisessä kisassaan Amerikan mestaruudesta hän käveli kolmanneksi.

Jussi Rahkosen kävelymenestys alkoi nykyisen mittapuun mukaan varsin myöhään. Miten hän valitsi lajikseen tämän melko harvinaisen kilpaurheilulajin?

”Paavo Nurmi ja Ville Ritola olivat juoksijoita. Isä ei ollut juoksussa niin hyvä, mutta hän halusi mennä mukaan urheiluun. Hän tapasi New Yorkissa jonkin kävelijän, ja hän innostui kävelystä”, John Paavo Rahkonen kertoo.

John Paavon mukaan Jussi opetti monille suomalaisille New Yorkissa kilpakävelyn salat. Yksi hänen valmennettavistaan oli Leo Sjögren, joka voitti kaikkiaan yhdeksän Amerikan mestaruutta pitkillä kävelymatkoilla ja edusti USA:ta Helsingin olympiakisoissa 1952 ja Melbournen olympiakisoissa 1956 – jälkimmäisessä kisassa hän oli 12:s. ”Isä opetti hänelle, kuinka kävellään”, John Paavo muistelee.

Olympiaedustusta ei tullut

Jussi Rahkosesta ei koskaan tullut Suomen edustajaa olympiakisoissa, vaikka edellytyksiä olisi ollut. New Yorkin Uutisten mukaan hän oli valmis kilpailemaan vuonna 1936 Berliinin olympiakisoissa, mutta Suomen olympiajoukkueen valmentaja eväsi osallistumisen sillä perusteella, että Jussi Rahkonen oli kilpaillut niin vähän. Jussi kertoi syntymäpäivähaastattelussaan, että oli olympiavuonna hyvässä kunnossa. Kisojen jälkeen hän käveli nopeamman ajan kuin olympiakultamitalin voittaja. On tietysti muistettava, että maantiekävelyssä radat ja kilpailuolosuhteet vaihtelevat melkoisesti.

John Paavo Rahkonen kertoo, ettei muista vuoden 1936 valintajutuista mitään, koska oli tuolloin vasta

kuusivuotias. ”Jussi Rahkonen oli maailman paras pitkän matkan kävelijä. Hän olisi ollut mukana olympiakisoissa 1940, jollei olisi ollut sota”, John Paavo sanoo.

Vuoden 1936 olympiavalintojen aikaan Jussi Rahkonen ei vielä ollut Amerikan mestari. Hän voitti mestaruudet 15, 20, 30 kilometrin kävelyssä vuonna 1938; 15, 30 ja 40 kilometrillä vuotta myöhemmin sekä 30 ja 40 kilometrillä vuonna 1940. Viimeisen mestaruuden voittaessaan hän oli jo 43-vuotias.

Olympiakävijä Jussi Rahkosesta kuitenkin tuli, mutta katsojana, ei urheilijana. Hän tuli Suomeen vuonna 1952. Hän palasi Yhdysvaltoihin vasta kaksi vuotta myöhemmin.

”Hän ei ollut Amerikan kansalainen, koska ei aikanaan tullut maahan Ellis Islandin kautta. Hän ei olisi voinut tulla takaisin, jos minun äitini ei olisi ollut Amerikan kansalainen”, John Paavo Rahkonen kertoo.

Monipuolinen urheilija ja teräsvaari

Jussi Rahkonen ei ollut vain kuuluisa kävelijä. Nuorena hän harrasti yleisurheilun lisäksi myös painia. New Yorkin Utisten mukaan kerran hän osallistui samoihin kilpailuihin ja samassa sarjassa kuin yksi Suomen kaikkien aikojen kuuluisimmista painijoista, Kustaa Pihlajamäki. Kustaa voitti ja Jussi tuli neljänneksi.

Vielä kahdeksankymmppisenä hänen kerrottiin tehneen niin reippaita päivittäisiä kävelylenkkejä, että nuoremmat väsyivät ja jäivät kyydistä. Nuorempana hän käveli 30 kilometriä kahteen tuntiin 51 minuuttiin.

Lehtijutun mukaan Jussi ui jopa päivittäin mailin tai kaksi Atlantin valtameressä Coney Islandissa. Lisäksi hän kuului Coney Islandin tunnetuimpien avantouimarien joukkoon.

Jussi Rahkonen kuoli 88-vuotiaana Floridassa vuonna 1986. Hänen nuorin sisarensa Vappu Savoila asuu Jyväskylässä.

Jorma Rahkonen

Lähteet:

Raila Lampisen kokoamat tiedot.

Finntownin teräsvaari Jussi Rahkonen 80-vuotias. New Yorkin Utiset 7.6.1977.

John Paavo Rahkosen puhelinhaastattelu 13.11.2001.

Urheilumme kasvot 6 (s. 551). Toim. Risto Rantala ja Markku Siukonen. Keuruu 1975.

Kirje, joka toi Jussi Rahkosen lehden sivuille

Kesällä ilmestyneessä Rahkoset-lehdessä pyydettiin muistelemaan Rahkosen suvun urheilijoita.

Vaasalaisen Raila Lampisen toimittama teksti on hyvä esimerkki siitä, millaista aineistoa sukulehteen toivotaan.

”Luettuani kesällä Rahkoset -lehden, soitti Amerikan serkkumme John (Paavo) Rahkonen. (s. 6.1.1930 Utah) ja kuuli, että Amerikassa olleiden Rahkosten urheilusta kerätään tietoja. Hän lähetti kopion isänsä Jussi Rahkosen 80-vuotishaastattelusta sekä pojastaan Carl Rahkosesta (s. 16.10.1955 Utah) tehdyn jutun”, Lampinen kirjoitti.

”Carl teki väitöskirjan kanteleesta. Molemmat puhuvat hyvää suomea, ja myös äidit ovat suomalaisia. Carl oli muutama vuosi sitten opponenttina Tampereen yliopistossa väitöstilaisuudessa samasta kanteleaiheesta.

Paavo (John) Rahkonen on ollut viimeaikoina julkisuudessa. Veli Granön dokumenttielokuva ’Ihmeellinen viesti toiselta tähdeltä’, kertoo juuri Paavo Rahkosesta serkunpojan tulkitsemana. Filmi sai kolmannen palkinnon Houstonin elokuvajuhlilla.”

”Filmi on pyörinyt mm. kolmasti Ylen kanavilla viime ja toissa talvena. Veli on myös Rahkosia, siskoni Pirkon poika. Veli Granö on muutenkin ollut viime aikoina taiteilijana paljon esillä mm. televisiossa ja Helsingin Sanomissa valokuvakirjojensa ja dokumenttifilmiensä ansiosta. Hänet on viime keväänä

kutsuttu myös pitämään näyttelyä Venetsian biennaleen”, Lampinen kertoi kirjeessään. Seuraavassa Raila Lampisen selvitys sukujuuristaan.

Keitä me olemme?

Olemme Konttilan isännän Isakin jälkeläisiä viidennessä polvessa, omaa sukua Hissa.

Pirkko Granö 24.09.1935 p. Paavo Granö, Pori.

Raila Lampinen 29.12.1936 p. Timo Lampinen, Vaasa

Seija Havusela 13.08.1938 p. Raimo Havusela, Vaasa

Kaisu Saari 26.04.1941 p. Urpo Saari, Jyväskylä

Kimmo Hissa 12.08.1944 p. Pirjo os. Virta, Vaasa

Riitta Mäkinen 11.03.1947 p. Kari Mäkinen, Laihia

Äitimme oli Ruth (Root) Hissa, omaa sukua Rahkonen, s. 24.7.1906 Vaasassa, k. 15.5.1966 Vaasassa.

Hänen puolisonsa, isämme oli Yrjö Hissa, s. 27.5.1906 Vaasassa, k. 14.1.1990 Vaasassa.

Äitimme sisaret:

Päärlly Johannes (Jussi) Rahkonen s. 10.6.1897, k. 17.03.1986, p. Linda Lyijynen. Heillä on kaksi lasta: Paavo ja Maria.

Ruusu Nordman s. 14.07.1899, k. 12.7.1972, p. Jaakko Nordman. Heillä on ainakin viisi lasta.

Vappu Savoila s. 6.5.1917 (elää Jyväskylässä), p. Aarne (kuollut). Heillä on kuusi lasta.

Paavo (aiemmin Lahja Rafael)

Eelin ja Martti kuolivat lapsena sekä Rauha noin 30 vuoden ikäisenä.

Heidän isänsä ja meidän paappamme oli räätälimestari Eemil Juhonpoika Rahkonen, s. 31.5.1865

Hankasalmella, kuollut 15.9.1941 Vaasassa. Nuoruudessaan Eemil oli räätäliopissa Pietarissa. Palasi

sieltä räätälinä Vaasaan noin vuoden 1890 paikkeilla. Hän avioitui vähäkyröläisen Susanna Åkermanin

kanssa (s. 9.7.1873, k.16.10.1958 Vaasassa). Eemilillä oli vain yksi eloonjäänyt sisar, Hilda Pietiläinen.

Hänellä taas ainakin kaksi lasta, Niilo ja Aino.

Emilin isä oli Johannes Johanneksenpoika Rahkonen (s. 9.1.1827, k. 31.3.1903 Hankasalmella). Puoliso

Anna Stina Buru (Puttonen) Laukaasta (s. 13.5.1827, k. 20.9.1896).

Eemilin isoisä Johan Isacson Rahkonen. (19.6.? 1795 Saarijärven Rahkolasta, k. Hankasalmella)

Vaimonsa Maria Laurintytär Hänninen.

Eemilin kertoman mukaan isoisä oli joutunut lähtemään 15-vuotiaana äitinsä Lisan, veljensä sekä kahden sisarensa kanssa kotoaan Viitasaarelle ”jonkun kulkumiehen takia”. Viitasaarelta matka jatkui Hankasalmelle. Isä Isac oli ammuttu veljensä kanssa tallin ovelle, kun he eivät paljastaneet suohon kätettyjä kievarirahoja. Tämä tapahtui Suomen sodan aikana 1809. Kotoa lähtö tapahtui 18.10.1810. Tämä tarina ei ole saanut mitään varmennusta. Emil oli kertonut tämän tyttärilleen ja tytär Vappu Savoila edelleen. Viittaa vielä Raili Hytösen laatiman sukuselvityksen viimeisellä sivulla olevaan lehtijuttuun vuodelta 1951 Konttilan isäntä Isakista. Siinä puhuttiin löydetystä alaleuasta, joka olisi ollut taikakalu !?! Haastattelijan kysymykseen ei saatu vastausta naureskelevalta housujaan nostelevalta mieheltä, jolla varmaan olisi ehkä ollut jotain tietoa asiasta.

Raila Lampinen

Perhostie 2, 65230 Vaasa. 06-3212 873, 050-3449084

Kuva-arvoitus ratkesi

Rahkoset-lehdessä 1/2001 sivulla 10 olleen kuvan tunnistus tuli Maija Kärriltä Lappeenrannasta.

Kuvan henkilöt ovat seuraavat: istumassa vasemmalta lähtien Johan Matinpoika Rahkonen, hänen

vaimonsa Maria Ulrika (o.s. Parikka) sekä Ida Maria (o.s. Korhonen), seisomassa vasemmalta Bernhardt

Rahkonen, ja oletettavasti hänen vaimonsa Agnes Emilia (o.s. Häyhä) sekä Emil Rahkonen.

KUOLLEITA

Veikko Vionoja

(30.10.1907-15.9.2001)

Sunnuntaina 16.9. saimme kuulla tiedotusvälineistä suruviestin. Taiteilijaprofessori Veikko Vionoja oli kuollut lauantaina 91-vuotiaana. Hän oli syntynyt 30.10.1909. Veikko Vionoja oli Rahkosten sukua. Sukuseuramme sai Vionoja-säätiön välityksellä myydä hänen grafiikan lehtiään ja kartuttaa samalla sukuseuran varoja. Jos Veikko Vionoja olisi ollut nuorempi, olisi hän ollut varmasti kannustamassa Rahkosten sukuseurassa tehtävää sukututkimusta ja muuta toimintaa.

Veikko Vionoja syntyi äitinsä kotitalossa, Vanhan-Vion kulmakamarissa Ullavan kirkonkylässä, samana vuonna, kun Ullavasta oli muodostettu itsenäinen kunta vuoden alussa. Veikon vanhemmat, puuseppä Juho Laine ja äiti Hilda Maria (o.s. Widenoja) olivat tulleet takaisin Amerikasta saman vuoden kesällä.

Veikko oli perheen toiseksi vanhin. Juhon ja Hildan perheeseen syntyi kymmenen lasta.

Veikon nuoruus Ullavassa oli ilmeisesti aivan samanlainen kuin muidenkin nuorukaisten.

Kansakoulussa Veikko piirteli mielellään. Kuusitoistavuotiaana hän oli tilannut itselleen öljyvärit. Se oli tietysti aika harvinaista siihen aikaan.

Perhe oli muuttanut 1923 pappilan renkitupaan vuokralle. Silloinen kirkkoherra oli huomannut nuorukaisen lahjat. Ullavan seurakunta tilasi kirkkoon alttaritaulun. Silloin elettiin vuotta 1928. Näin syntyi Veikko Vionojan ensimmäinen julkinen taideteos, Jeesus ristillä. Teos on edelleen samalla paikalla Ullavan kirkossa, puhutellut kirkkovieraita vuosikymmenten aikana lämmöllään ja sanomallaan. Vuonna 1936 Veikko Vionoja pääsi Suomen Taideyhdistyksen piirustuskouluun Helsinkiin, jossa opiskeli vuosina 1936-1938. Hän oli vierailut Elimäellä enonsa luona 1934. Vierailun aikana Veikko oli kunnostanut ja maalannut enonsa kaappikellon. Silloinen Elimäen kunnanlääkäri Reino Oravala oli huomannut nuorukaisen lahjat ja oli kehottanut pyrkimään em. oppilaitokseen.

Sota katkaisi tuhansien nuorukaisten elämän vuosiksi, niin myös Veikonkin. Hän palveli isänmaata lääkintäsotilaana Suomusalmella, Raatteen tiellä, Pitkärannassa ja Kollaalla. Väli rauhan aikana hän piirsi lyijykynällä ja pehmeällä hiilellä muistikuviaan, syntyi talvisotapiirustuksia. Nämä varhaiset piirustukset tulivat julkisuuteen vasta vuonna 1982 kirjan muodossa.

Veikko Vionoja avioitui vuonna 1942 ylistarolaisen Kerttu Ristimäen kanssa ja muutti asumaan Helsinkiin. Heille syntyi viisi lasta. Hän muutti 1943 sukunimensä Laine Vionojaksi. Nimen valinta oli ilmeisesti helppo, sillä Vionoja virtaa hänen synnyinkotinsa vieressä. Syy nimen vaihtamiseen oli se, että oli olemassa toinen saman niminen taiteilija.

Veikko Vionojan ura taiteilijana oli pitkä ja ansiokas. Hän osallistui uransa aikana lukuisiin koti- ja ulkomaisiin näyttelyihin. Mestarin teoksia on huomattava kokoelma K.H. Renlundin museossa. Myös kotikuntaan vuonna 1990 perustetun Vionoja säätiön näyttelytiloissa voi ihaila hänen taidettaan. Säätiö perustettiin vaalimaan Vionojan elämäntyötä. Myös Ateneumissa, Amos Anderssonin taidemuseossa ja Sara Hildénin taidemuseossa on hänen töitään. Vionojan teoksia ovat hankkineet ulkomailla Ufizin galleria Firenzessä, eremitaasi Pietarissa, Tukholman pohjoismainen taidemuseo, Vatikaanin nykytaiteen museo ja Rostockin taidehalli.

Vuonna 1959 Veikko Vionoja sai Pro Finlandia -mitalin ja 1973 professorin arvonimen. Veikko Vionoja maalasi myös muotokuvia mm. vuonna 1975 presidentti Urho Kekkosen muotokuvan. Veikko Vionojaa muistavat ystävät, tutut ja ullavalaiset lämmöllä. Hän oli luonteeltaan perusullavainen, hiljainen ja vaatimaton. Hän rakasti kotiseutuaan ja halusi toimia sen parhaaksi. Hänestä on kirjoitettu paljon, mutta paljon on kirjoittamatta. Varsinkin hänen kuolemansa jälkeen olen saanut kuulla usean ullavalaisen kertovan hänestä miellyttävän, lämminhenkisen jutun, kertomuksen. Toivoisin, että esimerkiksi Ullavan Joulussa voitaisiin julkaista tulevina vuosina näitä muistoja.

Seuraavat pikkujutut olen kertonut useita kertoja Ullavan kunnantoimistossa käyneille vieraille. 1980-luvulla Ullava hankki noin 80 Vionojan grafiikan lehteä, lähes hänen koko grafiikkasarjansa, joita on esillä mm. kunnantoimistossa, kouluilla ja Hopijakummussa. Koska kunnan omistuksessa ei ollut yhtään maalausta, päätti kunnanhallitus ostaa 1988 öljyvärimaalauksen, peilin edessä tukkaansa kampaavan

tytön. Kun edeltäjäni Sten Varila tiedusteli Veikolta puhelimitse taulun hintaa, kuului pienen hetken jälkeen vastaus: ”Minä lahjoitan”.

Toimittajat kysyvät ja taiteilijan pitää vastata. Mieleeni jäi pysyvästi Veikon kertomana, mitä taide ei ole. ”Taide ei ole valokuvaamista.” Veikko oli musiikin ystävä. Pelimannit olivat tuttuja. Kun kysyin häneltä, kuka Kaustisen ns. vanhoista pelimanneista oli hänen mielestään paras, sain vastaukseksi: ”Kyllä se on vaikia sanua, mutta Konsta oli minun sotakaveri.”

Mieleeni on jäänyt myös tasavallan presidentin Martti Ahtisaaren vierailu 1994 Korpelaan. Vierailu oli kotoisa ja lämminhenkinen.

Vaasan läänin maaherra Tom Westergård vieraili kesällä 1992 Ullavassa. Veikko kertoi maaherralle: ”Minä olen vain tämmöinen paklari”. Kun lääniuudistus tehtiin ja maaherra jäi eläkkeelle, luovuttivat Keski-Pohjanmaan kunnat ja Keski-pohjanmaan liitto maaherralle Vionojan maalauksen.

Kiitospuheessaan maaherra kertoi, että hän pitää erityisesti näistä ”paklarin” töistä. Silloinen liiton puheenjohtaja kertoi jälkeen päin hämmästyneensä, eikö maaherra tunne professori Vionojaa. Sain vastata hänelle, että tuntee ja erittäin hyvin. Maaherra pyysi viemään ”paklarille” lämpimät terveiset. Veikko Vionoja on poissa, mutta hänen muistonsa ja elämäntyönsä ei tule sammumaan. Voimme kohdata hänet yhä uudelleen ja uudelleen hänen maalauksissaan ja grafiikan lehdillä. Pieni Ullavan poika, suuri taiteilija ja hyvä ihminen säilyy muistoissamme.

Jouko Klemola

Ullavan kunnanjohtaja

Tenavatähti ei enää esitä Lännen lokaria

Tuomas Iso-Ahola, s. 30.8.1983

Isä: Tuomo Otto Iso-Ahola, s. 22.6.1948

Isoisä: Otto Armas Iso-Ahola, s. 25.6.1925

Isoisän äiti: Aino Iso-Ahola, o.s. Kuivikko, s. 23.11.1898, k. 22.2.1980

Isoisän isoäiti: Ida Maria Kuivikko, o.s. Rahkonen, s. 3.3.1874, k. 6.3.1952.

Muistatteko vuoden 1993 Tenavatähden, joka lauloi itsensä kansansuosikiksi esittämällä upeasti Lännen lokarin ja Kalastaja-Eemelin valssin? Kahdeksan vuotta myöhemmin sama nuori mies lauloi Rahkosten sukkokouksessa Vaajakoskella tavalla, joka tuo vahvasti mieleen legendaarisen Georg Otsin.

Nuori mies on Tuomas Iso-Ahola, jonka ääni on muokkautunut heleästä lapsenäänestä baritoniksi. Hän on jatkanut musiikkiharrastusta tosissaan, vaikka leipätyö löytynee aikanaan hotelli- ja ravintola-alalta. Hän opiskelee toista vuotta Äänekoskella valmistuakseen keväällä 2003 joko suurtaloukokiksi tai palveluvastaavaksi.

”Lauluhommia yritän jatkaa. Siirryn ehkä klassiselle puolelle, kirkkomusiikin tyyliin”, Tuomas kertoo. Ihanteekseen hän tunnustaa Georg Otsin.

Tuomaksen musiikkiharrastus ei rajoitu lauluun. Saarijärvellä kesinä 2000 ja 2001 esitetyssä Runeberg-kansanoopperassa hän soitti viulua.

Tenavatähteys oli mukavaa, vaikka välillä väsytti

Tenavatähti oli erittäin haluttu esiintyjä 3-4 vuotta tenavatähdeksi valinnan jälkeen. ”Keikkoja oli joka viikonloppu perjantaisin, lauantaisin ja sunnuntaisin ja joskus viikollakin. Noin 100 paikkakuntaa tuli kierrettyä. Myöhemmin esiintymisiä on ollut silloin tällöin”, Tuomas kertoo.

Nuori mies tai oikeastaan lapsi kesti menestyksen ja ennen kaikkea sen tuoman julkisuuden hyvin. ”Oli mukavaa, mutta tietenkin touhu väsytti. Minulla saattoi olla kaksi esiintymistä päivässä”, hän muistelee.

Sukujuhlassa Lännen lokaria ei kuultu. Vieläkö laulat menestyskappalettasi?

”En ole pariin vuoteen esittänyt sitä. Kappale on liian kulunut”, Tuomas toteaa.

Jorma Rahkonen

SUVUSSA TAPAHTUU

Puheenjohtaja täytti 50

Rahkosten sukuseuran puheenjohtaja Olavi Rahkonen täytti 50 vuotta 23.10. Onnea!

Sukuasiat nousivat keskeiseen rooliin Olavin syntymäpäivähaastattelussa Keskisuomalaisessa. Hän totesi, että sukujuurien selvittely on konkreettinen tapa tutustua Suomen historiaan. ”Oman suvun vaiheiden selvittäminen tekee historian paljon elävämmäksi”, hän sanoi.

Vaaho Oy:n toimitusjohtajana toimiva Olavi arveli, ettei ehdi tekemään varsinaista sukututkimusta ennen eläkepäiviä.

”Sukuseuran toiminnasta tulee tietty yhteenkuuluvuuden tunne. Syntyy paljon mielenkiintoisia asioita, jotka eivät tule muuten esille”, hän totesi.

Haastattelussa hän kertoi olevansa kulttuurinautintojen suurkuluttaja (musiikki ja kuvataide) ja monipuolinen kuntoliikkuja (lajeina kävely, pyöräily, luonnossa retkeily ja murtomaahiihto).

Jorma Rahkoselta kirja Saarijärven Juhannuskisoista

Toimittaja Jorma Rahkosen kirja Koko Saarijärvi kiehui — Juhannuskisat 1920-luvulta 2000-luvulle julkaistiin 31.10. Saarijärvellä. Saarijärven Juhannuskisojen historian perusteellisesti läpikäyvä teos oli Rahkoselle noin vuoden pituinen urakka. Hän teki kirjaa neljä kuukautta virkavapaalla ja muutoin vapaa-aikoinaan. Teos ei ole pelkkä urheilukirja, vaan siinä kerrotaan laajasti ja värikkäästi Juhannuskisoihin liittyneistä ilmiöistä ja sattumuksista.

Teos on tilattavissa kirjan kustantajalta, Kopijyvä Oy:stä (os. Viitaniementie 15, 40720 Jyväskylä, puh. (014) 334 2800, sähköposti: pekka.ojala@kopijyva.fi). Myös Jorma Rahkonen ottaa vastaan kirjan tilauksia. Yhteystiedot löytyvät tämän lehden sivulta 2. 192-sivuisen, kovakantisen teoksen hinta on 150 markkaa + postikulut.

Seuraava Rahkoset-lehti kesällä

Rahkoset-lehti ilmestyy tästä lähtien kaksi kertaa vuodessa. Seuraava numero ilmestyy alkukesästä 2002. Lehteen tarvitaan lisää kirjoittajia, sillä ei kai voi olla niin, että lehteen kirjoittaa päätoimittajan lisäksi vain pari henkilöä.

Jos sinulla on sukuun liittyviä uutisia ja kertomuksia, ota yhteys Jorma Rahkoseen. Tekstien ei tarvitse olla täysin valmiita, sillä niitä muokataan tarvittaessa ennen julkaisua.

Sukukirjojen Suomen ennätys syntyi

Rahkosten sukukirja on tarkoitus tehdä joskus tulevaisuudessa, kunhan sukututkimuksessa päästään tarpeeksi pitkälle ja rahoitus järjestyy.

Sukukirjasta ei kuitenkaan tule yhtä mahtavaa urakkaa kuin marraskuussa julkaistusta Mänttärin sukukirjasta. Peräti 3328-sivuinen (!), kaksiosainen teos on suurin Suomessa koskaan julkaistu yhden kantaisän jälkeläiset sisältävä sukukirja. Kirjassa on tietoja 400 vuoden ajalta 60 800 henkilöstä. Heistä elossa on noin 46 000.

Sukukirjasta pääosan muodostavat noin 16 000 jälkipolviäulua. Uuden sukukirjan on toimittanut espoolainen Eero Mänttari, joka aloitti urakkansa jo vuonna 1992.

Mänttärin sukuyhdistys julkaisee Niinipuu-lehteä, jonka painos on yli 16 000 kappaletta. Vertailun vuoksi: Rahkoset-lehden painos on ollut yleensä 300-350 kappaletta.

Tue toimintaamme hankkimalla sukuseuramme logolla varustettuja tuotteita!

Sukuseuralta voit hankkia seuraavia tuotteita:

	väri	hinta/kpl	
Pikeepaitoja	tummasininen, -vihreä ja musta	100 mk	16,82 e
T-paitoja	harmaa	70 mk	11,77 e
Lippalakkeja	musta	50 mk	8,41 e
Pipoja	musta	50 mk	8,41 e
Kaulaliinoja	musta	50 mk	8,41 e
Kyniä		5 mk	0,84 e

Osta itsellesi tai lahjaksi Veikko Vionojan grafiikkaa!

Värigrafiikkataulut, kehystettynä (jäljellä 3 kpl) 3000 mk 504,56 e

Taulujen myyntiä hoitaa Eero Hiironen puh. 0400 644 050

Tilaukset: Helvi Liimatainen

Lunttilantie 22, 43100 Saarijärvi

puh (014) 432 147

fax (014) 432 144

e-mail: helvi.liimatainen@sci.fi

Toimituskulut 20 mk/tilaus (3,36 e) lisätään hintoihin.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!